

ОДЛУКА САВЕТА
од 30. јануара 2006. године

о принципима, приоритетима и условима садржаним у Европском партнерству са Србијом и Црном Гором укључујући Косово, према Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године и престанку важења Одлуке 2004/520/ЕС

(2006/56/EЗ)

САВЕТ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ,

Имајући у виду Уговор о оснивању Европске заједнице,

Имајући у виду Уредбу Савета (ЕЗ) бр. 533/2004 о увођењу Европског партнерства у оквиру Процеса стабилизације и придруживања¹, а нарочито у погледу члана 2 ове уредбе,

Имајући у виду предлог Комисије,

С обзиром на то да:

- (1) Европски Савет је на самиту у Солуну 19. и 20. јуна 2003. године потврдио увођење Европског партнерства као средства за реализацију европске перспективе земаља западног Балкана у оквиру Процеса стабилизације и придруживања.
- (2) Уредба Савета (ЕЗ) бр. 533/2004 одређује да Савет одлучује о принципима, приоритетима и условима који треба да буду садржани у Европском партнерству, као и о свим накнадним прилагођавањима.
- (3) Савет је 14. јуна 2004. године усвојио прво Европско партнерство за Србију и Црну Гору, укључујући Косово према Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године (у даљем тексту «Косово (РСБУН 1244)»). Потребно је ажурирати прво Европско партнерство како би се одредили нови приоритети за даљи рад на основу закључака изнетим у Годишњем извештају за 2005. годину о припремама које је извршила Србија и Црна Гора и Косово (УНХЦР 1244) у погледу даље интеграције са Европском унијом.
- (4) Уредбом Савета (ЕЗ) бр. 533/2004 се такође одређује да ће се наставак спровођења Европског партнерства обезбедити уз помоћ механизма који су установљени у оквиру Процеса стабилизације и придруживања.
- (5) Да би се припремиле за даљу интеграцију у Европску унију, надлежне власти у Србији и Црној Гори требало би да осмисле план са распоредом и специфичним мерама како би се реализовали приоритети из Европског партнерства. Како је Косово тренутно под међународном привременом управом у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, требало би развити одвојени план који се бави приоритетима везаним са Косовом, а у оквиру надлежности Привремене управе Уједињених нација на Косову.
- (6) Одлука 2004/533/EЗ би из тог разлога требало да буде поништена,

¹ Сл. Лист Л 86, 24. 03. 2004, стр. 1

ОДЛУЧИО ЈЕ СЛЕДЕЋЕ:

Члан 1

У складу са чланом 1 Уредбе (ЕЗ) бр. 533/2004, принципи, приоритети и услови у Европском партнерству за Србију и Црну Гору укључујући Косово (РСБУН 1244), наведени су у приложеном Анексу, који представља саставни део ове Одлуке.

Члан 2

Спровођење Европског партнерства биће праћено помоћу механизма који су установљени у оквиру Процеса стабилизације и придруживања и нарочито помоћу Годишњег извештаја Комисије.

Члан 3

Одлука 2004/533/ЕЗ престаје да важи.

Члан 4

Одлука ће ступити на снагу трећег дана по објављивању у Службеном листу Европске уније.

Донето у Бриселу, 30. јануара 2006. године.

За Савет

Председник У. Пласнер

АНЕКС

СРБИЈА И ЦРНА ГОРА, УКЉУЧУЈУЋИ КОСОВО: ЕВРОПСКО ПАРТНЕРСТВО ЗА 2005. ГОДИНУ

1. УВОД

Европски савет је у Солуну је подржао увођење Европског партнерства, као средство за реализацију европске перспективе држава западног Балкана у оквиру Процеса стабилизације и придруживања.

Савет је усвојио прво Партнерство са Србијом и Црном Гором, укључујући Косово (РСБУН 1244) 14. јуна 2004. године. Потребно је ажурирати прво Партнерство на основу закључака изнетих у Годишњим извештајима Европске комисије за 2005. годину за Србију и Црну Гору и Косово (РСБУН 1244). Друго Европско партнерство одређује нове приоритете које би требало реализовати. Нови приоритети су прилагођени посебним потребама и фази припреме и по потреби ће бити ажурирани. Европско партнерство ће такође обезбедити смернице за пружање финансијске помоћи Србији и Црној Гори, укључујући и Косово (РСБУН 1244).

Надлежне власти у Србији и Црној Гори требало би да осмисле план са распоредом и специфичним мерама како би се реализовали приоритети из Европског партнерства. Како је Косово тренутно под међународном привременом управом, у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација, требало би развити одвојени план који се бави приоритетима у вези са Косовом, а у оквиру надлежности Привремене управе Уједињених нација на Косову.

2. ПРИНЦИПИ

Процес стабилизације и придруживања остаје оквир за европско усмерење земаља западног Балкана, све до њиховог прикључења у будућности.

Главни приоритети односе се на способност земље да испуни критеријуме које је поставио Европски савет у Копенхагену 1993. године и услове постављене за Процес стабилизације и придруживања, пре свега оне које је одредио Савет у својим Закључцима од 29. априла 1997. и 21-22. јуна 1999. године, затим оне који су садржани у заршној декларацији Загребачког самита од 24. новембра 2000. и у Солунској агенди.

3. ПРИОРИТЕТИ

Приоритети набројани у овом Европском партнерству одабрани су на основу реалних очекивања да Србија и Црна Гора, укључујући Косово (РСБУН 1244), може да их оствари у потпуности или да знатно унапреди њихово спровођење током наредних година. Направљена је разлика између краткорочних приоритета, за које се очекује да буду остварени у року од једне до две године и средњорочних приоритета, за које се очекује да ће бити остварени у року од три до четири године. Ови приоритети се односе и на законодавство и на његову примену.

Узимајући у обзир знатне трошкове који прате испуњење свих захтева ЕУ, као и сложеност ових услова у појединим областима, ово партнерство у овој фази не укључује све важне задатке. Наредна партнерства ће укључити и додатне приоритете у складу са напретком државе.

Међу краткорочним приоритетима, идентификовани су и груписани кључни приоритети на почетку листе приоритета. Ови кључни приоритети нису поређани по значају.

Приоритети који се односе на Србију и Црну Гору и приоритети који се посебно тичу Косова, представљени су у приложеним листама.

4. ПРОГРАМИ

Помоћ Заједнице земљама западног Балкана у оквиру Процеса стабилизације и придруживања биће обезбеђена на основу постојећих финансијских инструмената, а нарочито на основу

Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 2666/2000². У складу са тим, ова Одлука неће имати никакве финансијске импликације. Србија и Црна Гора, укључујући Косово (РСБУН 1244), имаће приступ фондовима из програма за више земаља и хоризонталних програма.

5. УСЛОВЉЕНОСТ

Помоћ заједнице земљама западног Балкана у оквиру Процеса стабилизације и придруживања условљена је даљим напретком у испуњавању критеријума установљених у Копенхагену, као и напретком у испуњавању одређених приоритета из Европског партнерства. Непоштовање ових основних услова могло би да доведе до тога да Савет предузме одговарајуће мере на основу члана 5 Уредбе Савета (ЕЗ) бр. 2666/2000. Помоћ Заједнице биће такође подложна условима које је Савет одредио у својим Закључцима од 29. априла 1997. године и од 21-22. јуна 1999. године, а нарочито у погледу обавезе примаоца да спроведе демократске, економске и институционалне реформе.

6. ПРАЋЕЊЕ

Спровођење Европског партнерства ће бити праћено помоћу механизма установљених у оквиру Процеса стабилизације и придруживања, нарочито кроз Годишње извештаје Комисије.

СРБИЈА И ЦРНА ГОРА ³

3.1. Краткорочни приоритети

Кључни приоритети

- У потпуности поштовати Уставну повељу и обезбедити ефикасно функционисање државне заједнице (пре свега у погледу надлежности Суда државне заједнице, функционисања Скупштине државне заједнице и усвајања законодавства о одрживом финансирању државне заједнице); на конструктиван начин примењивати расподелу надлежности између државне заједнице и република.
- Уложити додатне напоре у спровођење реформе државне управе, укључујући систем плата у државној администрацији, како би се обезбедило транспарентно запошљавање, професионализам и поузданост; посебно обезбедити јачање структура које се баве европским интеграцијама на свим нивоима (укључујући ресорна министарства и скупштине) и унапредити њихову међусобну сарадњу.
- Наставити одлучну реформу судства како би се осигурала независност, професионалност и ефикасност, а нарочито размотрити систем регрутовања и напретка у каријери, како би тај систем био базиран на техничким и професионалним критеријумима, уз избегавање политичких утицаја, и како би се осигурао трајни положај судија.
- Осигурати активну демократску контролу војске јачањем скупштинске контроле и установити транспарентно финансијско управљање.
- Осигурати пуну сарадњу са Међународним трибуналом за злочине у бившој Југославији.
- У потпуности поштовати Резолуцију 1244 Савета безбедности Уједињених нација и интензивирати дијалог са Приштином. охрабрити учешће косовских Срба у привременим институцијама локалне самоуправе. Показати конструктиван приступ у погледу Косова.

Политички захтеви

ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДАВИНА ПРАВА

Уставна питања

² Службени лист Л 306, 7.12.2000, стр. 1, измењен Уредбом (ЕЗ) бр. 2415/2001 (СЛ) L327, 12.12.2001, стр.3

³ Не укључујући Косово према Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација.

- Ревидирати републичке Устава у складу са европским стандардима.

Избори

- У Србији: Заокружити реформу изборног законодавства (укључујући бирачке спискове), у складу са препорукама Канцеларије за демократске институције и људска права; у потпуности спровести законодавство о финансирању политичких странака.
- У Црној Гори: Деполитизација изборне комисије у складу са препорукама Канцеларије за демократске институције и људска права и установити транспарентни оквир за финансирање кампања.

Државна управа

- У Србији: Спровести законодавство за оснивање Канцеларије омбудсмана.
- У Црној Гори: Јачати административне капацитете за Канцеларију омбудсмана; обезбедити адекватну реализацију препорука које се односе на омбудсман.

Систем правосуђа

- У обе републике: Усвојити и спровести законодавство о обавезној почетној и континуираној обуци судија, тужилаца и помоћног особља у судовима, и унапредити центре за обуку; започети рационализацију судског система и модернизацију судских поступака, посебно у области привредног права. Јачати аутономију тужилаштва, посебно канцеларије тужилаца за организовани криминал.
- У Србији: јачати канцеларију тужиоца за ратне злочине; установити управне и апелационе судове.

Политика борбе против корупције

- У обе републике: у потпуности примењивати Закон о сукобу интереса.
- У Србији: Усвојити и спровести свеобухватну антикорупцијску стратегију и након тога детаљне Акционе планове, нарочито оснивањем органа надлежног за спровођење.
- У Црној Гори: спровести антикорупцијску стратегију оснивањем органа надлежног за њено спровођење.

ЉУДСКА ПРАВА И ЗАШТИТА МАЊИНА

- Испунити преостале обавезе које проистичу из чланства у Савету Европе. Обезбедити ефикасно спровођење ових обавеза у читавој државној заједници, а нарочито у погледу Европске конвенције о људским правима и основним слободама и Европске конвенције о спречавању мучења.
- У обе републике: Предузети транспарентне и свеобухватне активности у свим случајевима наводног лошег поступања. Јачати службе унутрашње контроле које се баве случајевима лошег поступања у полицији..
- У обе републике: побољшати услове у затворима, посебно када су у питању осетљиве групе људи, попут малолетних преступника; осигурати адекватно праћење услова у затворима за оне који служе дугогодишње казне и за починиоце ратних злочина, обезбедити даљу обуку запослених у казнено-поправним установама и побољшати објекте за посебне намене.
- У Србији: спровести законодавство о служењу казне затвора.
- Усвојити свеобухватно антидискриминационо законодавство.
- У Србији: Спровести законодавство о медијима. Обезбедити независност Радиодифузног савета, као и равноправну и транспарентну доделу фреквенција медијским оператерима. Осигурати потпуну и благовремену трансформацију државних радиодифузних медија у јавне радиодифузне сервисе; завршити трансформацију Радио Телевизије Србије у јавни

радиодифузни сервис у складу са европским стандардима. У потпуности спровести закон о слободном приступу информацијама.

- У *Црној Гори*: Усвојити закон како би се обезбедио приступ јавним информацијама. Наставити трансформацију Радио Телевизије Црне Горе у јавни радиодифузни сервис.
- У *Србији*: Подстицати развој невладиних организација финансијски или другачије, нарочито усвајањем закона о удружењима и законодавства о правном статусу страних НВО.
- У *Црној Гори*: Усвојити стратегију о сарадњи између НВО и владиних органа.
- У *Србији*: Усвојити адекватно законодавство о повраћају имовине и обезбедити његово спровођење, посебно решавањем питања (државног) градског власништва.
- У *Црној Гори*: У потпуности спроводити законодавство о повраћају имовине.
- Обезбедити адекватну сарадњу између *државне заједнице и република* у погледу правне основе и практичне заштите права мањина, а где је то потребно обезбедити сарадњу и на локалном и покрајинском нивоу. Спроводити стратегије и акционе планове који су битни за интеграцију ромског становништва, укључујући и повратнике.
- У *Србији*: Унапредити функционисање Националних савета мањина. Промовисати добре међуетничке односе, посебно предузимањем одговарајућих мера у области образовања. Промовисати учешће мањина у правосудним и органима за спровођење закона.
- У *Црној Гори*: Усвојити закон о заштити права мањина.

РЕГИОНАЛНА ПИТАЊА И МЕЂУНАРОДНЕ ОБАВЕЗЕ

- У потпуности поштовати Дејтонски споразум.
- Јачати регионалну сарадњу и добросуседске односе, између осталог у погледу помирења. Закључити и спроводити споразуме са суседним земљама, посебно оних који се односе на слободну трговину, прекограничну сарадњу, борбу против организованог криминала, кријумчарења и трговине, сарадњу у правосуђу, управљање границама, животну средину, саобраћај и енергетику. Даље радити на будућем споразуму о слободној трговини у Југоисточној Европи.
- Подржати решавање отворених питања у погледу граница са Хрватском и БиХ
- Осигурати адекватну сарадњу између *државне заједнице и република* у погледу правне основе и практичне заштите права избеглица и интерно расељених лица. Поништити све дискриминаторне одредбе, посебно у *Црној Гори* у области тржишта рада, приступа својинским правима, правном леку и приступу држављанству; гарантовање несметаног приступа здравственим услугама и личним документима. Обезбедити право стварног избора између одрживог повратка и интегрисања.

Економски захтеви

У Србији:

- Одржати макроекономску стабилност. Наставити са неопходним фискалним прилагођавањима и консолидовањем, како би се поспешило смањење спољног дебаланса и смањили инфлаторни притисци. Наставити са опрезном монетарном политиком, уз одговарајућу политику курса. Спроводити умерену политику зарада и избегавати повећање плата у јавном сектору изнад продуктивности. Надгледати брзу експанзију кредита и прилагодити опрезносне мере. Додатно развити и спровести реформу пензијског система и наставити реформу система здравственог осигурања.
- Наставити формализацију сиве економије и ширење пореске базе кроз примену система управљања јавним расходима [трезор, унутрашња финансијска контрола буџета (public

internal financial control)] и свеобухватну пореску реформу са мање изузећа и нижим стопама, посебно оних из рада.

- Убрзати реструктурисање и приватизацију великих државних и друштвених предузећа, како би се ојачала финансијска и корпоративна дисциплина. Наставити са процедурама банкротства презадужених губиташких друштвених предузећа како би се смањили квази фискални губици. Убрзати реструктурирање великих предузећа у јавном власништву. Обезбедити распоређивање довољних буџетских средстава за трошкове вишка запослених и реструктурирања.
- Завршити реформу банкарског сектора, посебно приватизацију државних банака. Наставити реструктурирање и приватизацију сектора осигурања.
- Реформисати систем регулисаних и административних цена. Нарочито је потребно додатно прилагодити цене енергената да би достигле нивое исплативости, између осталог постепеним замењивањем свих постојећих субвенција за сиромашне потрошаче директним трансферима.
- Развити стабилно и функционално тржиште земљишта и некретнина. Припремити законодавство о катастру.
- Наставити са промовисањем запошљавања и борбе против незапослености, посебно кроз стручне обуке и реформу тржишта рада, укључујући све адекватне актере; унапредити службе јавног запошљавања и распоредити довољан број људских и финансијских ресурса за спровођење економске политике.
- Наставити са неопходним прилагођавањем српског спољнотрговинског режима и учинити га компатибилним са аутономним трговинским мерама, правилима СТО и будућим ССП.

У Црној Гори:

- Одржати макроекономску стабилност. Одржати неопходно фискално прилагођавање и консолидацију како би се смањио спољни дебаланс.
- Спровести Систем управљања јавним расходима.
- Обезбедити флексибилне механизме за формирање тржишних цена. Спровести закон о запошљавању, унапредити јавне службе за запошљавање и обезбедити довољне људске и финансијске ресурсе за спровођење економске политике.
- Завршити либерализацију цена. Додатно прилагодити цене енергената да би достигле нивое исплативости спровођењем новог система за одређивање тарифа за струју. Постепено замењивати све постојеће субвенције за сиромашне потрошаче директним трансферима.
- Убрзати реструктурирање државних предузећа. Заокружити приватизацију друштвених предузећа. Усвојити и спровести закон о контроли осигурања.
- Развити стабилно и функционално тржиште земљишта/некретнина. Усвојити закон о просторном планирању и закон о грађевинском земљишту и обезбедити њихово ефикасно спровођење.
- Наставити са неопходним прилагођавањем црногорских трговинских режима и учинити их компатибилним са аутономним трговинским мерама, правилима СТО и будућег ССП.

Европски стандарди

УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ

- Отклонити постојеће и спречити појаву нових препрека на заједничком тржишту државне заједнице. Обезбедити приступ тржишту у целој држави за домаће и стране компаније у погледу роба, услуга, капитала и људи. Обављати међусобне консултације у вези са законодавством и применити принцип међусобног признавања свих одлука обе Републике о приступу тржишту.

Слободно кретање робе

- Наставити са напорима за прилагођавање правила и прописа о стандардизацији, сертификацији, метрологији, акредитацији и утврђивању усклађености са правном тековином ЕУ, како би се створили повољни услови за трговину. Почети усвајање европских стандарда.
- Успоставити унутрашњи механизам за консултовање и обавештавање о новим техничким прописима пре њиховог усвајања и мерама које ће имати утицај на трговину.
- Установити законски оквир и административне капацитете за активну заштиту потрошача у складу са потрошачком политиком ЕУ.

Слободно кретање капитала

- Спровести систем кореспондентских рачуна у привредним банкама да би се обезбедио слободан проток капитала између република.

Царине и опорезивање

- У обе републике: Додатно прилагодити царинске законе и процедуре са правном тековином ЕУ. Наставити модернизацију управе царина како би се обезбедио висок ниво административних капацитета за борбу против корупције, прекограничног криминала и избегавања пореза. Ојачати административну сарадњу и обезбедити поштовање обавеза у вези са спровођењем преференцијалних трговинских мера (порекло).
- У обе републике: Додатно прилагодити пореско законодавство са правом ЕУ. Унапредити спровођење пореских закона са посебним акцентом на сакупљању прихода и контроли, како би се смањила утаја пореза.
- У обе републике: Поштовати принципе Кодекса понашања у пословном опорезивању и осигурати усклађеност нових пореских мера са овим принципима.

Конкуренција

- У обе републике: Установити антитраст режиме применљиве на све антиконкурентске утицаје. Обезбедити административне капацитете за ефикасно и независно спровођење ових правила.
- У обе републике: Ојачати јединице за координацију државне помоћи и обезбедити потпуну транспарентност државне помоћи, као први корак ка контроли државне помоћи.

Јавне набавке

- Спровести конзистентан и ефикасан режим јавне набавке у обе републике. Обезбедити транспарентне процедуре, без обзира на вредност уговора о ком се ради и избегавати дискриминацију између српских, црногорских и снабдевача из ЕУ.

Право интелектуалне својине

- Додатно ојачати заштиту права интелектуалне својине усвајањем преосталих закона и подзаконских аката. Увести казнене одредбе и ојачати капацитете за спровођење закона и прописа у овој области, посебно у оквиру пограничних служби.

Статистика

- У обе републике: Развити поуздану економску статистику. Ревидирати и усвојити главни (мастер) план за статистику, са циљем унапређења квалитета и проширивања статистичког опсега. Координирати спровођење овог плана између република и са државном заједницом. Ојачати прикупљање и обраду статистичких података у области пољопривреде у складу са европским стандардима и методологијом; завршити процес усклађивања са ХС номенклатуром 2000/2002. У Србији: Усвојити закон о статистици.

СЕКТОРСКЕ ПОЛИТИКЕ

Индустрија и МСП

- У обе *републике*: Наставити примену Европске повеле о малим предузећима.
- У *Србији*: наставити спровођење новог система убрзаног регистравања предузећа и увести брже процедуре за издавање дозвола. Наставити са увођењем процене утицаја правне регулативе. Унапредити могућности пословног заступања (advocacy) и представљања. Додатно развити локалне/регионалне структуре за помоћ предузећима (кластери, инкубатори, пословно-технолошки паркови).
- У *Црној Гори*: ојачати новоосновану аутономну агенцију за подстицање инвестиција. Наставити спровођење националног гаранцијског фонда. Унапредити пословно заступање/консултовање. Појачати напоре за модернизацију и убрзање процеса издавања дозвола. Увести 'одобравање ћутањем' у издавању дозвола и регистравању. Почети увођење процене утицаја правне регулативе. Унапредити приступ финансијама и развити структуре за помоћ предузећима (кластери, инкубатори, пословно-технолошки паркови).

Пољопривреда и рибарство

- У *Србији*: Наставити јачање административних капацитета за формулисање и спровођење политике. Усвојити и почети спровођење оквирног законодавства о исправности хране, ветеринарским и фитосанитарним питањима; унапредити ветеринарске, санитарне и фитосанитарне лабораторије, инспекције и контролу спољне границе; окончати раду на успостављању система идентификације и регистрације крупне стоке;
- У *Црној Гори*: наставити јачање административних капацитета за формулисање и спровођење политике. Спроводити закон о питањима из области ветерине (укључујући производе рибарства) и јачати ветеринарске и фитосанитарне лабораторије; јачати контролу. Појачати напоре за усклађивање законодавства са европским законима у области ветерине и фитосанитарних питања. Ускладити систем идентификовања животиња и регистравања стоке са захтевима ЕУ.

Животна средина

- У *Србији*: Наставити усклађивање законодавства за законима и стандардима ЕУ (загађење ваздуха, контрола отпада и заштита природе); усвојити и почети примену Националне стратегије за заштиту животне средине. Усвојити и почети примену планиране стратегије одрживог развоја. Јачати административне капацитете, посебно институције и органе задужене за планирање, одобравање, контролу и праћење, као и управљање пројектима. Развити вишегодишњи план за финансирање инвестиција. Спроводити усвојено законодавство, посебно о процени утицаја на животну средину и индустријском загађењу. Почети изградњу постројења за обрађивање и безбедно одлагање штетног отпада.
- У *Црној Гори*: Наставити усклађивање законодавства са законима и стандардима ЕУ, нарочито законодавство у области заштите животне средине. Спроводити и примењивати усвојено законодавство. Развити свеобухватну стратегију за заштиту животне средине (вода, отпад, ваздух). Усвојити План о коришћењу земљишта; Усвојити Стратегију о одрживом развоју и секторске стратегије (интегрисано управљање приобалне зоне, биодиверзитет, климатске промене). Јачати административне капацитете.

Саобраћајна политика

- Заокружити програм и наставити усклађивање законодавства о авио саобраћају са правном тековином ЕУ у смислу Заједничког европског ваздушног простора (ЕСАА).
- Примењивати Меморандум о разумевању о развоју главне регионалне саобраћајне мреже у Југоисточној Европи, укључујући и надгледање саобраћаја.
- У *Србији*: усвојити и спроводити националну стратегију у области саобраћаја (друмски, железнички, ваздушни и водени) у циљу постизања економске одрживости овог сектора. Спроводити нови закон о железници. Заокружити главни (мастер) план о речној пловидби.

- У *Црној Гори*: Спроводити закон о друмском саобраћају (укључујући оснивање одговарајућих структура за спровођење закона). Почети расподелу довољних средстава за одржавање саобраћајне инфраструктуре и институција.

Енергетика

- Почети испуњавање обавеза преузетих у оквиру Уговора о енергетској заједници.
- У *Србији*: Спроводити у потпуности Закон о енергетици и обезбедити несметано функционисање независне Регулаторне агенције за енергетику; наставити са еколошком контролом термоелектрана и топлана (energy plants) и предузети одговарајуће мере у погледу највећих загађивача. Извршити реорганизацију у циљу реструктурирања и приватизације. Јачати неопходне административне структуре. Начинити даље помаке ка регионалном енергетском тржишту [укључујући и кроз бољу интерконекцију (interconnectivity)].
- У *Црној Гори*: Завршити и спроводити стратегију развоја енергетике, укључујући стратегију енергетске ефикасности; јачати административни капацитет Министарства привреде у области енергетике; реструктурисати електродистрибуцију. Ојачати енергетског регулатора. Заокружити реструктурисање и либерализацију унутрашњег тржишта енергетике, приватизовати и/или допустити развој јавних/приватних партнерстава у овом сектору.

Информатичко друштво и медији

- У *Србији*: Обезбедити либерализацију сектора електронских комуникација, независност регулаторних органа и ефикасно функционисање, као и усвајање и спровођење неопходних закона и политика за ове секторе.
- У *Црној Гори*: Неговати конкуренцију на тржишту јачањем Агенције за телекомуникације, посебно увођењем неопходних заштитних мера и успостављањем услова за наплату међусобног повезивања.

Финансијска контрола

- Развити стратегију за интерну финансијску контролу буџета (public internal financial control).

ПРАВОСУЂЕ, СЛОБОДА И БЕЗБЕДНОСТ

Визе, контрола граница, азил и миграције

- На нивоу *државне заједнице* развити јединствени приступ интегрисаном управљању границом и обезбедити конзистентну примену на *републичком* нивоу у складу са одговарајућим Меморандумом о разумевању. Као наставак Охридске регионалне конференције о граничној безбедности и управљању границом одржане у мају 2003. године, спроводити краткорочне мере које је усвојила Влада.
- У *Србији*: Предузети конкретне мере за спровођење најбољих практичних искустава у погледу пограничне полиције; без одлагања наставити демилитаризацију контроле граница у сарадњи са властима државне заједнице.
- У *Црној Гори*: Додатно ојачати цивилну контролу (укључујући обуку и опрему у складу са европским стандардима).
- На нивоу *државне заједнице* развити јединствени приступ питањима у вези са визама, азилом и миграцијама у складу са Уставном повељом, посебно кроз потпуно усклађивање визних режима који се примењују у Републикама. Установити механизме за праћење конзистентног спровођења ових политика на нивоу Република.
- Усвојити законе о азилу у обе Републике и наставити са закључивањем и спровођењем споразума о реадмисији. У *Србији*: унапредити капацитете и инфраструктуру центра за пријем азиланата и избеглица. У *Црној Гори*: изградити планиране центре за пријем азиланата и избеглица.

Праће новца

- У обе *републике*: обезбедити ефикасно спровођење законодавства за спречавање прања новца и јачати финансијске обавештајне јединице.

Дрога

- У обе *републике*: појачати капацитете за борбу против трговине дрогом и почети спровођење националне стратегије за борбу против дроге у складу са Стратегијом ЕУ о борби против дроге.

Полиција

- Спровоодити договорене институционалне оквире за сарадњу у правосуђу и спровођењу законодавства између *Република*, посебно кроз комплетно спровођење Меморандума о разумевању који су потписали министри правде и унутрашњих послова.
- У *Србији*: Спровести закон о полицији како би се обезбедила професионалност и одговорност.
- У *Црној Гори*: спровоодити закон о полицији и закон о националној агенцији за безбедност и обезбедити професионалност и одговорност.

Борба против организованог криминала и тероризма

- Установити ефикасне институционалне механизме за међуагенцијску сарадњу у *републикама* и формализовати сарадњу међу њима.
- У обе *републике*: усвојити законодавство и развити капацитете за заплону добара. Ојачати криминалистичку обавештајну службу. Усвојити законодавство у области заштите личних података и предузети неопходне мере са циљем припреме за закључивање споразума о сарадњи са Еурополом. Јачати борбу против трговине људима, укључујући и обезбеђивање одговарајуће помоћи и заштите жртава.
- Повећати ефикасност међународне сарадње и спровођења одговарајућих међународних конвенција о тероризму; појачати сарадњу и размену информација између свих грана службе безбедности, као и сарадњу са другим државама; спречити финансирање и припремање терористичких активности.

3.2. Средњорочни приоритети

Политички захтеви

ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДАВИНА ПРАВА

Државна управа

- Даље развијати јединице за европске интеграције у ресорним министарствима и механизме за сарадњу са канцеларијама за европске интеграције.
- У *Србији*: Наставити са пуном применом закона о државним службеницима и државној управи. Спровоодити мере за кадровско јачање државне управе. Ојачати капацитете (за обликовање политике и координацију између министарстава) државне управе на нивоу владе и на локалном нивоу; успоставити централизовани систем за обраду платних спискова. Ојачати процес креирања економске политике. Усвојити и спровоодити реформу у циљу децентрализације, како би се учврстио капацитет локалних власти.
- У *Црној Гори*: Обезбедити одрживост Органа за управљање људским ресурсима. Ојачати процес креирања политике. Спровести реформу са циљем децентрализације.

Реформа одбране

- Наставити процес реструктурисања и реформе оружаних снага, укључујући, по потреби, смањење (узимајући у обзир социјални ефекат), трансформацију и приватизацију војних ресурса и војне индустрије, као и повећану транспарентност цивилне контроле.

Систем правосуђа

- У Србији: прилагодити националну стратегију за реформу правосуђа и након тога акциони план, посебно у области именовања и пробног рада за судије, као и у погледу независности тужилаца. Креирати и спровести ИТ мрежу за тужиоце на свим нивоима; обезбедити извршење судских одлука. Додатно ојачати капацитете за домаћа суђења за ратне злочине, који ће бити потпуно усклађени са међународним обавезама у погледу сарадње са Међународним трибуналом за злочине у бившој Југославији.
- У Црној Гори: Обезбедити адекватно функционисање Правосудног центра за обуку. Треба спровести ИТ стратегију за правосуђе.

Политика борбе против корупције

- Обезбедити потпуну усклађеност са Конвенцијом УН о борби против корупције.

ЉУДСКА ПРАВА И ЗАШТИТА МАЊИНА

- Спроводити законодавство у области борбе против дискриминације.
- Обезбедити укључивање деце инвалида и припадника мањина у класично образовање; реформисати систем дечије заштите.
- Наставити промовисање интеграције мањина и добрих међуетничких односа.

РЕГИОНАЛНА ПИТАЊА И МЕЂУНАРОДНЕ ОБАВЕЗЕ

- Олакшати интеграцију избеглицама које одлуче за останак. У Србији: усвојити ново законодавство о избеглицама; наставити спровођење националне стратегије. У Црној Гори: спроводити Националну стратегију о избеглицама као део свеобухватне стратегије о социјалном укључивању и интеграцији.

Економски захтеви

У Србији:

- Наставити одрживу макроекономску политику; наставити фискална прилагођавања и консолидацију, како би се додатно смањили спољни дебаланси и сузбили инфлаторни притисци. Јасно дефинисати приоритетне буџетске трошкове у оквиру средњорочног и годишњег буџетирања; нарочито смањити квази-фискалне губитке државних и друштвених предузећа. Наставити спровођење умерене политике плата. Наставити реформу пензијског система и система здравственог осигурања.
- Унапредити процес одобравања средстава из буџета и управљање финансијама; јачати капацитете за припрему буџета и његово спровођење, како би се омогућило одређивање приоритета. Унапредити финансијско управљање на нивоу централне и локалне власти.
- Успоставити ефикасне процедуре за уочавање, поступак и даље праћење случајева за које се сумња да су превара или друге неправилности које угрожавају домаће и иностране фондове.
- Наставити приватизацију великих друштвених и државних предузећа и, где је то потребно, јавних служби како би се повећало учешће приватног сектора у привреди.
- Јачати пословно окружење са циљем промовисања развоја приватног сектора и запошљавања на конкурентним тржиштима, једнаких услова за тржишну утакмицу и омогућавања приступа средствима финансирања кроз развој финансијског сектора.
- Јачање функционисања тржишта земљишта/некретнина. Усвојити и спроводити законе о катастру и законе који омогућавају приватно власништво над градским земљиштем. Почети реформу земљишта, реструктурирање и приватизовање великих пољопривредних поседа.
- Наставити неопходне реформе у циљу усклађености са правилима и обавезама према СТО како би се убрзао процес приступања СТО.
- Започети напоре ка побољшању образовног система, укључујући основно образовање, креирање модерног стручног образовања и система обуке.

- Почети креирање и спровођење интегрисане политике истраживања.

У Црној Гори:

- Наставити одрживу макроекономску политику; наставити фискална прилагођавања и консолидацију како би се додатно смањили спољни дебаланси. Дати приоритет јавним трошковима у краткорочном и средњорочном буџету; посебно је потребно смањити субвенције, трансфере и платни списак у државној служби. Треба у континуитету редукovati удео укупних јавних трошкова у БДП.
- Унапредити процес одобравања средстава из буџета и управљање финансијама; јачати капацитете за припрему буџета и његово спровођење како би се омогућило одређивање приоритета. Унапредити финансијско управљање на нивоу централне и локалне власти.
- Успоставити ефикасне процедуре за уочавање, поступак и даље праћење случајева за које се сумња да су превара или друге неправилности које утичу на домаће и иностране фондове.
- Јачати пословно окружење са циљем промовисања развоја приватног сектора и запошљавања на конкурентним тржиштима, једнаких услова за тржишну утакмицу и омогућавања приступа средствима финансирања кроз развој финансијског сектора Модернизовати процедуре у трговинским судовима.
- Наставити неопходне реформе у циљу усклађености са правилима и обавезама према СТО како би се убрзао процес приступања СТО.
- Почети креирање и спровођење интегрисане политике истраживања.

Европски стандарди

УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ

Слободно кретање капитала

- Додатно либерализовати краткорочно и средњорочно кретање капитала у обе *републике*.

Слободно кретање робе

- Додатно развити стандардизацију, посебно усвајањем европских стандарда. Наставити са преносом директива новог, глобалног и старог приступа. Успоставити структуре за контролу које захтева право ЕУ.

Царине и опорезивање

- Обезбедити непрекидно приближавање српског и црногорског законодавства у области царина и опорезивања правном наслеђу ЕУ и унапредити административне капацитете за спровођење царинских закона, борбу против корупције, прекогранични криминал и избегавање пореских обавеза.
- Повећати транспарентност и размену информација са државама чланицама ЕУ, како би се олакшало спровођење мера за спречавање избегавања обавезе плаћања пореза.

Статистика

- У обе *републике*: развити поуздану економску статистику. Изградити институционалне капацитете за продуковање и објављивање основних статистичких података који су у складу са европским стандардима у области пословне статистике, тржишта рада и државних рачуна (national accounts).

СЕКТОРСКЕ ПОЛИТИКЕ

Индустрија и МСП

- У обе *републике*: Применити Европску повељу о МСП.

Пољопривреда и рибарство

- У *Србији*: Додатно ојачати административне капацитете за формулисање и спровођење политике. Креирати и почети спровођење политике за рурални развој. Наставити јачање ветеринарског, санитарног, фитосанитарног и законодавства и контроле у области безбедности хране, као и лабораторије за контролу вина. Унапредити управљање отпадом и смањити загађивање у области пољопривреде. Ојачати системе пољопривредног и прехранбеног тржишта, укључујући контроле квалитета и анализу ризика на критичним тачкама [hazard analysis critical control point (*HACCP*)]; смањити поремећаје на пољопривредним тржиштима узроковане променама политике и реформисати Дирекцију за робне резерве. Проширити идентификацију и регистрацију животиња, како би више врста било обухваћено. Припремити програм за унапређење постројења за прераду хране како би се испунили захтеви ЕУ.
- У *Црној Гори*: Додатно ојачати административне капацитете за формулисање и спровођење политике. Креирати и почети спровођење политике за рурални развој. Ојачати институционалне капацитете за контролу хране. Припремити програм за унапређење постројења за прераду хране како би се испунили захтеви ЕУ. Предузети одређене кораке за обележавање оваца и коза, као и праћење њиховог кретања. Предузети кораке за обезбеђење ефикасне контроле производње у домаћим фабрикама, посебно када су у питању производи са специфичним захтевима ЕУ. Предузети мере за приближавање политике у области рибарства стандардима ЕУ, посебно када је у питању управљање ресурсима, инспекција и контрола, као и тржишне и структурне политике.

Животна средина

- У *обе републике*: Наставити примену и спровођење законодавства усклађеног са правом ЕУ. Наставити спровођење законодавства о процени утицаја на животну средину. Ратификовати и почети примену Кјото протокола. Обезбедити поуздану финансијску мрежу за спровођење средњорочне и дугорочне политике заштите животне средине.
- У *Србији*: Усвојити и почети примену стратегија о загађењу ваздуха, управљања отпадом и заштите природе. Наставити примену Националне стратегије за заштиту животне средине и стратегије о водама. Наставити јачање административних капацитета институција и тела, надлежних за питања из области животне средине. Почети примену вишегодишњег плана за финансирање инвестиција. Завршити изградњу фабрике за прераду и безбедно одлагање штетног отпада.
- У *Црној Гори*: Наставити приближавање законодавства законима и стандардима ЕУ, посебно у области отпада, загађења ваздуха и воде. Почети примену плана за коришћење земљишта и свобухватне стратегије за заштиту животне средине. Развити свеобухватну стратегију за заштиту животне средине (вода, отпад, ваздух). Почети примену Стратегије о одрживом развоју и секторских стратегија (интегрисано управљање зоном приобаља, биодиверзитет, климатске промене). Наставити јачање административних капацитета ресорних министарстава и органа надлежних за планирање у области животне средине, одобравање, контролу и праћење, као и управљање пројектима.

Саобраћајна политика

- У *обе републике*: Појачати рад на изградњи капацитета, укључујући и припрему пројеката за велике инвестиције. Наставити са издвајањем одговарајућих средстава за одржавање саобраћајне инфраструктуре и институција.
- Спровојити међународне обавезе у оквиру конвенција Међународне поморске организације и унапредити безбедност поморских флота у светлу Париског меморандума о разумевању.

Енергетика

- У *обе републике*: усвојити и спроводити дугорочну стратегију за енергетску политику одрживу са аспекта животне средине.
- Наставити са испуњавањем регионалних и међународних обавеза у овој области, са циљем успостављања конкурентног регионалног енергетског тржишта.

Информатичко друштво и медији

- У обе *републике*: Увести и применити нови оквир ЕУ у области електронских комуникација. Обезбедити независност, довољне ресурсе и стручност регулаторних власти. Почети усклађивање са европским правом у аудиовизуелној области.

Финансијска контрола

- Развити и примењивати принципе децентрализоване одговорности управљачких структура и функционалне независности унутрашње ревизије у складу са међународно прихваћеним стандардима и најбољим обичајима ЕУ.
- Ојачати оперативну способност, функционалност и финансијску независност врховне ревизорске институције.
- Развити процедуре и административне капацитете како би се обезбедила ефикасна заштита финансијских интереса ЕУ.

ПРАВОСУЂЕ, СЛОБОДА И БЕЗБЕДНОСТ**Визе, контрола граница, азил и миграције**

- У обе *републике*: Развити техничку инфраструктуру и људске ресурсе за спровођење политике интегрисаног управљања границом, укључујући и јачање пограничне полиције и царинских служби. Унапредити прекограничне активности отварањем нових граничних пунктова. Побољшати сарадњу међу републичким органима надлежним за борбу против трговине људима.

Полиција

- У обе *републике*: Наставити реструктурирање, обезбедити поузданост, реформисати обуку полиције; обезбедити сарадњу међу органима за спровођење законодавства.

Борба против организованог криминала и тероризма

- У обе *републике*: развити ефикасан систем заштите сведока који обухвата и регионалне елементе. Појачати борбу против привредног и финансијског криминала (укључујући прање новца и фалсификовање), преваре и корупције и побољшати законодавство које се на то односи. Олакшати постављање официра за везу из држава чланица ЕУ у одговарајућим државним органима, укљученим у борбу против организованог криминала. Спроводити Конвенцију из Палерма о транснационалном организованом криминалу.
- У *Србији*: Јачати капацитете Министарства унутрашњих послова (посебно сектор за организовани криминал). Развијати процедуре и капацитете за размену информација међу органима.
- У *Црној Гори*: Повећати административне и правосудне капацитете за спровођење кривичног закона у погледу организованог криминала. Јачати јединицу за борбу против организованог криминала у Министарству унутрашњих послова и обезбедити координацију свих органа за спровођење.

КОСОВО по дефиницији из Резолуције 1244 Савета безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године**3.1. Краткорочни приоритети**

- Како би се омогућила стабилна будућност за безбедно, демократско и мултиетничко Косово треба наставити примену Стандарда за Косово које је предстврио Савета безбедности Уједињених нација.
- У том контексту неопходно је остварити следеће приоритете:

Кључни приоритети

- Осигурати пуно поштовање владавине права и примењивати политику потпуног нетолерисања («zero tolerance») корупције, организованог и финансијског криминала.
- Обезбедити демократско спровођење и пружање јавних услуга свим становницима Косова, успоставити професионалну, одговорну, приступачну, репрезентативну и транспарентну државну управу без мешања политике.
- Створити повољну климу за одрживу мултиетничност која омогућава повратак избеглих лица. Обезбедити поштовање, безбедност, слободу кретања и учешћа свих заједница. Експлицитно осудити сваки знак анти-мањинског расположења. Интензивно решавати све случајеве међуетничког криминала.
- Створити услове за инвестиције, трговину и привредни развој.
- Обезбедити пуну сарадњу са Међународним трибуналом за злочине у бившој Југославији.
- У потпуности поштовати Резолуцију 1244 Савета безбедности од Уједињених нација (УНСЦР 1244) и интензивирати добро припремљен дијалог са Београдом. Показати конструктиван приступ.

Политички захтеви**ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДАВИНА ПРАВА****Прелазне институције самоуправе**

- Обезбедити ефикасно функционисање скупштине и њених комисија, владе и општина, укључујући и пуно поштовање одговарајућих правилника, права и интереса свих заједница.
- Унапредити извршно надгледање скупштине, њену поузданост и транспарентност.
- Повећати заступљеност представника мањина у свим институцијама и државној служби на општинском и централном нивоу.
- Припремити и спровести попис становништва и домаћинстава уз пуно поштовање међународних стандарда.

Избори

- Одржати слободне, равноправне и транспарентне изборе. Ојачати независну и мултиетничку Централну изборну комисију која ће благовремено спровести изборе 2006. године.
- Обезбедити постојање одговарајућих гласачких места, безбедности и других мера како би се свим заједницама омогућило остваривање гласачког права. Омогућити интерно расељеним лицима и избеглицима да учествују у изборима чак и ако им је ускраћена могућност повратка на Косово.

Државна управа

- Спроводити транспарентне процедуре за регрутовање, трансфер, процену, унапређење, владање и распуштање државних службеника, укључујући и Косовски заштитни корпус (КЗК), запослене у полицији и правосудју, као и за управљање финансијама.

- Унапредити квалитет и доступност основних јавних служби свим заједницама, укључујући и као допринос смањењу потражње за услугама које пружају паралелне структуре.
- Развити и одржавати ефикасне институције за обуку државних службеника, без политичког утицаја. Унапредити обуку за управљање на вишем нивоу. Развити косовски институт за државну управу у орган способан за организовање стручне обуке за све државне службенике.
- Усвојити Закон о спремности за ванредне ситуације и додатно унапредити учинак, професионалност и координацију одговарајућих институција на Косову, укључујући и КЗК, у области грађанске заштите.
- Унапредити реформу локалне самоуправе, узимајући у обзир ставове и интересе свих заједница на Косову, укључујући и расподелу одговарајућих буџетских средстава и повећања административних капацитета како би се олакшао процес децентрализације.

Систем правосуђа

- Обезбедити ефикасно и објективно судство ослобођено политичких утицаја.
- Заштита сведока.
- Спроводити систем аутоматске обраде случајева како би се решило питање застоја у судским процесима, посебно када је у питању грађанско право. Обезбедити спровођење одлука цивилних судова.
- Додатно развијати обуку у области правосуђа, посебно за судије, тужиоце и административно особље. Усвојити и примењивати закон о Косовском институту за правосуђе и претворити га у одговорну институцију надлежну за судску обуку.
- Појачати активности општинских судова и полиције у спречавању, санкционисању и решавању нелегалног одузимања, коришћења и изградње на нечијем власништву.
- Ојачати канцеларију тужиоца како би функционисала у складу са принципима аутономије и објективности.
- Развити капацитете који ће бити ослобођени политичког утицаја и који ће преузети надлежност у области правосуђа и унутрашњих послова.

Политика борбе против корупције

- Спроводити закон о смањењу корупције. Установити институцију за борбу против корупције. Усвојити и спроводити план за борбу против корупције.

ЉУДСКА ПРАВА И ЗАШТИТА МАЊИНА

- Обезбедити трајно и независно функционисање и финансијску способност једне објективне институције омбусмана, као и одговарајућег поштовања препорука те институције.
- Олакшати и подстицати повратак избеглица и расељених лица из свих заједница и окончати рехабилитацију објеката уништених и оштећених у марту 2004. године, укључујући и историјске и верске знаменитости.
- Јачати административне структуре и поузданост механизма у министарству за заједнице и повратак. Додатно развијати и спроводити заједнички стратешки оквир о заједницама и повратку и развијати механизме на општинском нивоу за олакшавање одрживе интеграције лица која се враћају и постојећих мањинских заједница.
- Усвојити и спроводити ефикасно законодавство на званичним језицима и успоставити ефикасне механизме за праћење спровођења.
- Регулисати неформалне насеобине. Пронаћи одржива решења за репатријацију мањинских ромских заједница које живе у лошим условима у камповима, као и за интерно расељена лица која живе у неформалним прихватилиштима.

- Усвојити закон о очувању културног наслеђа и основати административне механизме за његово спровођење.
- Усвојити законе о радиодифузији и против клевете. Консолидовати медијски саморегулаторни систем оснивањем Независне медијске комисије, као и уз ефикасно функционисање Савета за штампу и спровођење Кодекса штампе.
- Основати адекватан правни оквир за невладине организације и постарати се да оне могу неметано да функционишу у том оквиру.
- Заокружити законодавство и активности за заштиту својинских права, посебно власничких поседа; власништво и право на стамбену и нестамбену имовину, уључујући законски оквир који ће регулисати изградњу. Ускладити општинске прописе и успоставити механизам за ефикасно решавање спорова у области пословног или пољопривредног власништва. Унапредити ниво свести о последицама нелегалне градње.
- Развити и спроводити стратегију укључујући и одрживе споразуме о наслеђивању са Дирекцијом за стамбена и својинска питања како би се решила сва нерешена потраживања раније одузете имовине.
- Унапредити квалитет основног, средњег и вишег образовања, као и стручног образовања.
- Обезбедити ефикасно спровођење закона о забрани дискриминације.
- Предузети конкретне мере како би се спречили и санкционисали сви облици насиља над женама.

РЕГИОНАЛНА ПИТАЊА И МЕЂУНАРОДНЕ ОБАВЕЗЕ

- Ојачати регионалну сарадњу и добросуседске односе.
- Закључити и спроводити споразуме о слободној трговини у региону и учествовати у свим одговарајућим регионалним иницијативама, посебно под покровитељством Пакта за стабилност.

Економски захтеви

- Завршити процес приватизације у складу са распоредом Косовске агенције за приватизацију (*Kosovo Trust Agency*).
- Завршити инкорпорисање јавних предузећа, посебно електроприведе, железнице, окружних топлана, водовода и комуналних услуга. Спроводити даље кораке у реструктурисању са циљем унапређења њиховог управљања, ефикасности и финансијске одрживости. Додатно ојачати регулаторни оквир за комунална предузећа и унапредити административне капацитете независних регулатора.
- Јачати транспарентност и одрживост јавних финансија. Осигурати конзистентност буџета за 2006. годину са консолидованим оквиром за средњорочну потрошњу.
- Дефинисати и спроводити макроекономске и буџетске приоритете у блиској сарадњи са ММФ.
- Унапредити фискалну дисциплину и контролу јавних расхода. Установити ефикасне процедуре за уочавање, поступак и даље праћење случајева за које се сумња да су превара или друге неправилности које утичу на домаће и иностране фондове.
- Наставити развој законодавног и политичког оквира за трговину и политике у вези са трговином, обезбеђујући усклађеност са правилима ЕУ и СТО. Промовисати и спроводити Закон о спољнотрговинском пословању.

Европски стандарди

- Јачати административне капацитете за ефикасно верификовање конзистентности политика и закона са захтевима ЕУ, посебно ојачавањем структура које се баве питањима приближавања ЕУ.

УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ

Слободно кретање робе

- Припремити неопходно законодавство и установити инфраструктуру за стандардизацију, сертификацију, метрологију, акредитацију и утврђивање усклађености, узимајући у обзир усклађеност са регионом.
- Спровоодити нови закон о унутрашњој трговини.

Слободно кретање капитала

- Усвојити одговарајуће захтеве и јачати контролу у финансијском сектору.

Царине и опорезивање

- Унапредити капацитете упрве царина за борбу против корупције и прекограничног криминал. Унапредити капацитет јединице за криминалистичку истрагу.
- Обезбедити поштовање обавеза у вези са спровођењем преференцијалних трговинских мера (порекло).
- Поштовати принципе Кодекса понашања у пословном опорезивању и постарати се да нове пореске мере буду у складу са овим принципима.

Јавне набавке

- Усвојити и ефикасно спроводити ревидирани закон о јавним набавкама, укључујући и сродне прописе. Успоставити ефикасне процедуре за ревидирање.

Право интелектуалне својине

- Креирати и спроводити законе о заштити права интелектуалне и индустријске својине и права. Дефинисати средњорочну стратегију за реализацију ових права.

Статистика

- Успоставити први скуп поузданих рачунских статистика (националних типа).

СЕКТОРСКЕ ПОЛИТИКЕ

Индустрија и МСП

- Усвојити средњорочну стратегију о политици МСП, укључујући и оснивање агенције за подршку МСП и агенције за унапређење инвестиција. Наставити спровођење Европске повеље о малим предузећима.
- Усвојити оквир за финансијско извештавање које одговара условима на Косову, ограничити употребу ИФРС/ИАС на органе од јавног интереса и до максимума искористити изузећа која предвиђају упутства 4 и 7 из компанијског права.

Пољопривреда и рибарство

- Креирати и почети примену политике руралног развоја.
- Наставити усклађивање законодавства са европским правом у области ветерине и фитосанитарних питања.
- Ускладити систем за обележавање животиња и регистровање крупне стоке у складу са захтевима ЕУ.

Животна средина

- Припремити усвајање и спровођење законодавства о процени утицаја на животну средину у складу са правном тековином ЕУ.
- Припремити свеобухватан активни план о животној средини, посебно у погледу питања о јавном здрављу, у смислу приближавања правној тековини ЕУ.

- Припремити активности за подизање свести и учешће невладиних организација у питањима из области животне средине.

Саобраћајна политика

- Спроводити Меморандум о разумевању о развоју главне регионалне саобраћајне мреже у Југоисточној Европи и Надгледање саобраћаја.
- Спроводити Закон о друмском саобраћају. Усвојити Закон о безбедности на путевима и започети примену мера у овој области.
- Унапредити капацитете за планирање саобраћаја како би се прилагодио и почео да се примењује оквир за саобраћајну политику, укључујући и развој мултимодалне саобраћајне стратегије на централном и локалном нивоу.
- Наставити унапређење **data led asset management** за одржавање и обнову.
- Наставити усклађивање законодавства у области авијације са правом ЕУ у смислу Заједничког европског ваздушног простора.
- Оформити цивилну управу приштинског аеродрома, запослених и све опреме на аеродрому како би се обезбедио одговарајући степен сигурности и поуздано и одговорно руководство.

Енергетика

- Почети спровођење обавеза преузетих у оквиру Уговора о енергетској заједници. Обезбедити одрживост и поузданост електропривреде, посебно знатним повећањем прикупљања прихода и унапређењем руководећих структура.

Информатичко друштво и медији

- Усвојити и почети спровођење политике у области мрежа и услуга у области електронске комуникације са циљем постизања стабилног и конкурентног окружења како би се привукле стране инвестиције.

Финансијска контрола

- Развити стратегију за јавну интерну финансијску контролу као основу за испуњавање средњорочних препорука у овој области.

ПРАВОСУЂЕ, СЛОБОДА И БЕЗБЕДНОСТ

Визе, контрола граница, азил и миграције

- Јачати сарадњу између органа за управљање границама.

Прање новца

- Обезбедити да финансијске информативне јединице ефикасно испуњавају своју улогу у прикупљању и анализи података о прању новца.

Дрога

- Додатно ојачати локалне капацитете у јединици за наркотице.

Полиција

- Унапредити ефикасно истраживање кривичних дела. Усвојити и спроводити законодавство о оснивању Косовског заштитног корпуса (КЗК) и јачати његове капацитете за истрагу и интерну контролу. Јачати његову управу.
- Обезбедити да будућа академија за образовање и обуку у области јавне безбедности буде независно и професионално тело за обуку.

Борба против организованог криминала и тероризма

- Додатно ојачати локалне капацитете у дирекцији за организовани криминал у оквиру КЗК. Спроводити акциони план за борбу против трговине људима.

3.2. Средњорочни приоритети

Политички захтеви

ДЕМОКРАТИЈА И ВЛАДАВИНА ПРАВА

Државна управа

- Наставити одрживу реформу државне управе уз поштовање буџетских ограничења. Унапредити капацитет локалне управе како би својим јединицама пружала услуге на равноправан и ефикасан начин.

Правосудни систем

- Дефинисати и консолидовати целокупно законодавство уз поштовање права и интереса свих заједница, које се заснива на свим изворима права који се тренутно примењују на Косову.
- Креирати и спроводити свеобухватну стратегију за унапређења независности судства, као и аутономије система тужилаштва.
- Јачати административни капацитет и ефикасност судства и свих органа који спроводе законе. Обезбедити одрживост свеобухватног система правне помоћи. Развити алтернативни механизам за решавање спорова.
- Унапредити казнено-поправни систем са посебним акцентом на безбедности, контроли, управи, стручној обуци и шема за реинтегрисање, као и услова у објектима.

ЉУДСКА ПРАВА И ЗАШТИТА МАЊИНА

- Усвојити законодавство, основати и поштовати механизме за заштиту људских права и права мањина у складу са препорукама Савета Европе.
- Обезбедити одрживу егзистенцију мањинских заједница и њихово учешће у друштву без дискриминације, спроводивши конкретне мере како би се обезбедила њихова сигурност, слобода кретања, равноправно обезбеђивање и приступ јавним и општим службама.
- Спроводити закон о једнакости полова. Осигурати увођење права жена у све постојеће политике и законе.
- Развијати интегрисану политику очувања културног наслеђа. Активно учествовати у унапређивању опште свести и поштовања културног наслеђа.
- Обезбедити да сви јавни радиодифузни сервиси обављају своју улогу јавног сервиса за све заједнице и на њиховим језицима. Унапређивати сервисе мањина и олакшати одрживост медија мањина. Обезбедити једнаке услове за тржишну утакмицу и за приватне и јавне медије.
- Обезбедити да Косовска агенција за катастар и општински катастри обезбеђују транспарентан и недискриминаторни приступ свим подацима о власништву, као и да имају функционалне и поуздане механизме.

РЕГИОНАЛНА ПИТАЊА И МЕЂУНАРОДНЕ ОБАВЕЗЕ

- Додатно ојачати механизме регионалне и међународне сарадње у области примене закона, укључујући трансфер сумњивих или осуђених лица и међусобна правна помоћ у оквиру правосуђа.

Економски захтеви

- Припремити терен за развој кредитних капацитета и капацитета за управљање дугом.
- Истражити могуће гаранцијске механизме за привлачење страних инвестиција, посебно у сарадњи са Мултилатерална агенција за гарантовање инвестиција.
- Унапредити систем опорезивања и јачати капацитете пореске администрације за унапређење опорезивања.

- Развијати флексибилне социјалне политике за промовисање запошљавања и социјалне кохезије и решавање сиромаштва и социјалног искључивања.
- Развијати капацитете банкарског сектора како би се обезбедиле конкурентне банкарске услуге и дугорочно конкурентно финансирање. Омогућити поуздану и ефикасну контролу банака, пензијских институција и институција за осигурање.
- Унапредити формулисање стратегије и плана за средњорочни развој који су у вези са секторским стратегијама, узимају у обзир смањење сиромаштва и усклађени су са средњорочним оквиром за потрошњу и програмом за јавне инвестиције.

Европски стандарди

УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ

Слободно кретање робе

- Почети пренос Упутстава старог, новог и глобалног приступа.
- Наставити пренос европских стандарда (ЕН).
- Успоставити структуру за тржишну контролу.

Царине и опорезивање

- Наставити прилагођавање пореских и царинских закона са законодавством ЕУ и додатно повећати административне капацитете за спровођење законодавства и борбу против корупције, прекограничног криминала и избегавања пореза.

Јавне набавке

- Осигурати да правила о јавним набавкама ефикасно примењују уговорне стране и органи на свим нивоима, укључујући кроз развој оперативних инструмената, обезбеђењем обуке и јачањем административних капацитета.

Закон о интелектуалној својини

- Наставити интензивирање спровођења права интелектуалне, индустријске и трговинске својине у складу са средњорочном стратегијом.

Статистика

- Појачати напоре за успостављање поузданог статистичког система.

СЕКТОРСКЕ ПОЛИТИКЕ

Индустрија и МСП

- Наставити спровођење Европске повеље о МСП и средњорочне стратегије за МСП.
- Наставити постепено прилагођавање компанијског права, укључујући и стандарде за финансијско обавештавање.

Пољопривреда и рибарство

- Развити политику и регулаторни оквир како би се поспешила одржива земљишна реформа. Помоћи заштиту пољопривредног земљишта од непланираног урбаног развоја.
- Предузети мере за обележавање оваца и коза и праћење њиховог кретања.
- Припремити програм за унапређење постројења за прераду хране.
- Предузети мере за ефикасну контролу производње у домаћим фабрикама, посебно за производе са посебним захтевима у ЕУ.

Животна средина

- Усвојити и спроводити акциони план у области животне средине са циљем његовог усклађивања са правном тековином ЕУ.

- Спроводити и интензивирати активности за унапређење свести и учешће цивилног друштва у решавању питања из области животне средине.

Саобраћајна политика

- Наставити примену Меморандума о разумевању у развоју главне регионалне саобраћајне мреже у Југоисточној Европи.

Енергетика

- Развити законодавне и регулаторне оквире како би се промовисала јавна-приватна партнерства и месовите инвестиције у сектору електропривреде и у складу са закључцима студије о генерисању инвестиција (**investment generation study**).

Информатичко друштво и медији

- Спроводити законодавство о мрежама и службама за електронске комуникације и јачање положаја независног регулатора.

Финансијска контрола

- У координацији Министарства финансија, развити и спровести принципе децентрализоване одговорности управе и функционално независне унутрашње ревизије у складу са међународним стандардима и најбољим обичајима ЕУ кроз кохерентно законодавство и адекватне административне капацитете.
- Јачати пословне капацитете, функционалну и финансијску независност Врховне ревизорске институције.

ПРАВОСУЂЕ, СЛОБОДА И БЕЗБЕДНОСТ

Дрога

- Креирати и ефикасно спроводити законодавство и стратегије за борбу против трговине и злоупотребе дроге.

Борба против организованог криминала и тероризма

- Сачинити и спроводити свеобухватну стратегију за борбу против организованог криминала, финансијског криминала и тероризма. Јачати локалне капацитете за истраживање о активностима организованог криминала. Јачати правосудне капацитете за кривично гоњење и суђење у случајевима организованог и финансијског криминала.
- Развити стратегију за сакупљање оружја, употпунити и спровести законодавство које се односи на ручно наоружање.